



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

05 07 2024

м. Київ

№ 963

Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, пункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами), підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України 05 квітня 2023 року № 392 «Про особливості запровадження змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року № 1392», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 травня 2023 року за № 806/39862, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584), та погодження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 12 (62) від 25 червня 2024 року)

НАКАЗУЮ:

1. Внести зміни до стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 № 1243 (далі – стандарт вищої освіти), виклавши його у новій редакції, що додається.

2. Установити, що здобувачі вищої освіти освітнього ступеня бакалавра, які зараховані на навчання до закладів вищої освіти до набрання чинності цим наказом (крім тих, що поновлюються), продовжують навчання за освітніми

програмами, розробленими відповідно до стандарту вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 № 1243, у редакції, що діяла на момент зарахування.

Поновлення здобувачів вищої освіти здійснюється на освітню програму, за якою здійснюється підготовка здобувачів відповідного року набору.

3. Установити, що стандарт вищої освіти вводиться в дію з 2024/2025 навчального року.

4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відповідну відмітку у справах архіву.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Винницького М.

Міністр



Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і
науки України**

13.11.2018 № 1243

**(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України**

05 07 2024 № 963)

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 Управління та адміністрування
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

076 Підприємництво та торгівля
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2024**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від _____ № _____.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Мережко Ніна Василівна, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри товарознавства та митної справи Державного торговельно-економічного університету

Батенко Людмила Павлівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри інноваційних бізнес-технологій Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Купалова Галина Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри екологічного менеджменту та підприємництва Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Гонтарева Ірина Вячеславівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Бойчик Ірина Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету

Бухаріна Людмила Михайлівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики Запорізького національного університету

Валінкевич Наталія Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету

Гаврилишин Володимир Володимирович, кандидат технічних наук, доцент, декан факультету товарознавства, управління та сфери обслуговування Львівського торговельно-економічного університету

Гончаренко Олена Миколаївна, доктор економічних наук, професор, декан факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету

Гринько Тетяна Валеріївна, доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Дубініна Антоніна Анатоліївна, доктор технічних наук, професор, професор кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка»

Князь Святослав Володимирович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів Національного університету «Львівська політехніка»

Нестерчук Юлія Олександрівна, доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва

Павлова Валентина Андріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної торгівлі і підприємництва Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля»

Сотник Ірина Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 06.07.2023 № 22.

Фахову експертизу проводили:

1. Михасюк Іван Романович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства Львівського національного університету імені Івана Франка;

2. Єхануров Юрій Іванович, кандидат економічних наук, професор, Президент спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України;

3. Михайлишин Петро Йосипович, Генеральний директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Епіцентр К».

Методичну експертизу проводили:

1. Золотарьова Ірина Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри інформаційних систем Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

2. Ставицький Андрій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

3. Калашнікова Світлана Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України;

4. Таланова Жаннета Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, с.н.с., менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 25 червня 2024 року № 12 (62).

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Форми здобуття освіти	
Освітня кваліфікація	Бакалавр підприємництва та торгівлі за спеціалізацією (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти Бакалавр Спеціалізація (за наявності) Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля Освітня програма (зазначити назву за наявності)
Додаткові вимоги до правил прийому	
Опис предметної області	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Об'єкти вивчення: діяльність з організації та функціонування підприємницьких та торговельних структур, яка здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів. ▪ Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми і складні спеціалізовані задачі з підприємництва та торгівлі. ▪ Теоретичний зміст предметної області: наукові теорії, положення, концепції, принципи підприємництва та торгівлі й методологія їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких і торговельних структур. ▪ Методи, методики та технології: загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології вирішення завдань щодо організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур. ▪ Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи і технології, спеціалізовані прилади й обладнання торгівлі та/або підприємницької діяльності, спеціалізоване програмне забезпечення.
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

Працевлаштування випускників	Працевлаштування на підприємствах усіх видів економічної діяльності у сфері торгівлі та бізнесу. Індивідуальна підприємницька діяльність.
-------------------------------------	---

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми	<ul style="list-style-type: none"> - на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС; - на основі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста). - на основі ступеня «фаховий молодший бакалавр» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти. <p>Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.</p>
---------------------------------	--

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сфері підприємницької, торговельної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>

	<p>ЗК 7. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК.12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК.13 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>
<p>Спеціальні компетентності</p>	<p>СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких і торговельних структур.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких та торговельних структур.</p> <p>СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємництва та торгівлі</p> <p>СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.</p> <p>СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій і торговельній діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких і торговельних структур.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва та торгівлі з урахуванням ризиків.</p>

VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Використовувати базові знання з підприємництва та торгівлі й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки, вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.
3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.
4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва і торгівлі.
5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва та торгівлі.
6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких та торговельних структур.
9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.
10. Діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
11. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері підприємництва і торгівлі, необхідні для подальшого використання на практиці.
12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур.
13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур.
14. Застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій та торговельній діяльності.
15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.
16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати його на практиці.
17. Вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій і торговельній діяльності.
19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких і торговельних структур з урахуванням ризиків.

21. Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброчесності в підприємницькій та торговельній діяльності.

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену (екзаменів) Заклади вищої освіти мають право встановлювати додаткові види атестації
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	До складу атестаційної комісії, якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань. Атестація здійснюється відкрито і гласно. Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат. Кваліфікаційна робота (або її реферат) має бути розміщена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу. Кваліфікаційна робота має бути спрямована на розв'язання теоретичних завдань і вирішення практичних проблем у сфері підприємницької та торговельної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких та торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Вимоги до кваліфікаційного екзамену (екзаменів)	Атестаційний екзамен (екзамен) має передбачати оцінювання результатів навчання, визначених цим Стандартом та відповідною освітньою програмою.

VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей

Освітні програми підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей не створюються.

IX Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Повна назва та реквізити відповідного професійного стандарту	Професійні стандарти відсутні
Особливості стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю професійного стандарту	

X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

Додаткове регулювання не запроваджено.

ХІ Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено

ХІІ Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Про вищу освіту: Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про освіту: Закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1341 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ від 12.06.2019 № 509; 25.06.2020 №519) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ від 27.09. 2016 № 674; 01.02.2017 № 53; 07.07.2021 № 762). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

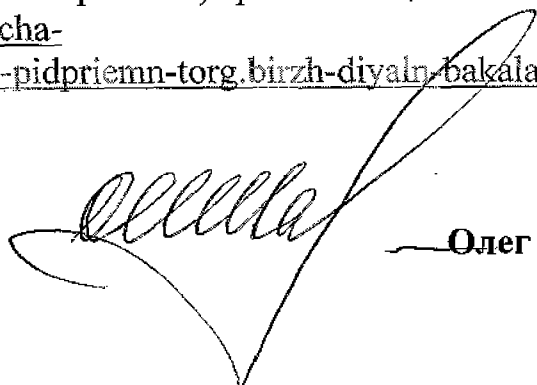
6. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1392. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vmnesennia-zmin-do-pereliku-haluzei-znan-i-spetsialnostei-za-iakymy-zdiisniuietsia-pidhotovka-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-i161222-1392>.

7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» № 128 від 01.02.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-21#Text>.

8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovometodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx.

9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/076-pidpriemn-torg.birzh-diyaln-bakalavr-1.pdf>.

Генеральний директор директорату фахової передвищої, вищої освіти


Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля стосовно:

- обсягу освітніх програм для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених

Стандартом компетентностей та результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання.

Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Інші рекомендовані джерела

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/>

2. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-isced-2011-en.pdf>];

3. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf>];

4. The European Qualifications Framework: Supporting Learning, Work and CrossBorder Mobility. URL: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_EQF_Brochure.pdf];

5. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area. URL: <http://www.ehea.info/>

Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf];

6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) і загальними компетентностями та прикладами стандартів. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu>].

7. Захарченко В. М., Калашнікова С. А., Луговий В. І., Ставицький А. В., Рашкевич Ю. М., Таланова Ж. В. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. В.Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlene-vydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novoho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchu-osvitu&start=80>

8. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protseesu-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>

9. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>

10. Захарченко В.М., Луговий В.І., Рашкевич Ю.М., Таланова Ж.В. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / За ред. В.Г. Кременя. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК
зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля**

<p align="center">Класифікація компетентностей за НРК</p> <p align="center">Компетентності</p>	<p align="center">Знання</p> <p>Зн1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень</p> <p>Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності</p>	<p align="center">Уміння</p> <p>Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів</p>	<p align="center">Комунікація</p> <p>К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності</p> <p>К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію</p>	<p align="center">Автономія та відповідальність</p> <p>АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах</p> <p>АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб</p> <p>АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності</p>
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн2	Ум1		АВ3
ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.	Зн1	Ум1	К2	АВ1
ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1		К2	
ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн1	Ум1	К2	АВ3
ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1	Ум1		АВ1
ЗК 7. Здатність працювати в команді.	Зн2	Ум1	К2	АВ2
ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	Зн2	Ум1	К1	
ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.	Зн2	Ум1		АВ 3
ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та	Зн2	Ум1	К2	АВ3

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				
ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1	Ум1		АВ3
ЗК.13 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	Зн2	Ум1	К1	АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної діяльності.	Зн2	Ум1		АВ1
СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких і торговельних структур.	Зн2	Ум1	К1	АВ2
СК3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	Зн1	Ум1		АВ1
СК4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких та торговельних структур.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємництва та торгівлі.	Зн1	Ум1		АВ1
СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації	Зн2	Ум1	К2	АВ2

діяльності підприємницьких та торговельних структур.				
СК 8. Здатність застосовувати основ обліку та оподаткування в підприємницькій та торговельній діяльності.	Зн1	Ум1		
СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур.	Зн1	Ум1		АВ3
СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва та торгівлі з урахуванням ризиків.	Зн1	Ум1	К1	АВ1

11. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері підприємництва і торгівлі, необхідні для подальшого використання на практиці.	+		+							+				+							+	
12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких і торговельних структур.	+							+						+								
13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур.	+							+								+						
14. Застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій та торговельній діяльності.	+		+					+									+					
15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.	+		+														+					
16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати його на практиці.	+									+								+				
17. Вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх і внутрішніх впливів.	+									+									+			
18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій і торговельній діяльності.	+																				+	
19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.	+		+							+												+
20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких і торговельних структур з урахуванням ризиків.	+																					+
21. Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброчесності в підприємницькій та торговельній діяльності	+									+		+				+				+		